

Jaar 1585

19 januari 1585 - Van Meerbeeck – 's Hertogenbosch
--

Als nu de Staten saghen dat Antwerpen hoe langer hoe swaerder beleghert wierde, hebben sy alle neerstigheydt ghedaen, om de stercke stadt van 's Hertogenbosch te verrasschen ende in te nemen voor de Grave van Hollach die den aenslagh doen wilde, die ontrent 4000 mannen so te voet als peerdt vergadert hadde – die hy niet verre vander stadt in eene hinderlaghe gheleyt hadde – dede daer naer den capiteyn Cleerhagen – van dien stadt gebooren – met ontrent 80 mannen inde twee wachthuysekens vander stadtpoorte steken, die al gheymelijc met der nacht over de hameye geclommen waren.

Ende des smorghens ontrent den acht uren, wesende de poorte open ghedaen, die men noemt de Duchtepoort, wierde de wacht van de gasten – die inde huysekens laghen overvallen ende ghedoodt ende alsoo de poorte ghewonnen hebbende, zijn daer eenighe boven op de poorte gheloopen om te beletten dat den rooster niet en soude neder ghelaten worden – doorstekende ende wondende tot der doot toe en wachter vanden voorschreven rooster.

Daer na zijn daer wel 200 ruyters met voetvolck in alderijl voor de poorte ende stadt ghecome ene alsoo is het ghevecht fel ende sterck gheweest want de borgherye hen dzpperlijck in vielen en al was't dat de Geusen victorie - victorie riepen, soo en waren de borgerije daer van niet verbaest maer bleven vast strijdende rnde waren noch meer gemordt door een cleyen hoopken Italiaensche ende Bourgoensche lanciers te peerde – die den daeghs te vooren daer in ghecome waren die met den vroomen heere van Haultepenne – die daer oock binnen was sterk ghelegghen – vromelijck inde geusen hebben gevallen.

Den man die op de poorte half doot ghelaten was, siende hem alleen – heeft soo veel ghedaen – soo cranck ende gequetst als hy was – dat hy de clinck vanden rooster los gelaten heeft – ter wijlen dat den grave van Hollach uyt de stadt gheloopen was om ander volck aen te halen ende den rooster es nedergevallien.

Ende de Geusen van alle kanten bespronghen ende gheschoten zijnde hebben moeten de vluchte nemen - maer wierden meest doot gheslaghen ende een groot deel verdroncken door dien dat sy eenen rooster vonden die hen het uytloopen belettede.

Daer zijn in't getal van 400 manen dootgheslaghen ende ontrent 80 verdroncken die over de muren inde vesten ghspronghen waren. ... 't Welck ghebeurde den 19 january 1585.

28 januari 1585 – Paarderuyters - Resoluties B
--

Den xxvij de january lxxxv es byder wet ende raedt gheresolveert te solliciteeren den heere van La Motte omme thebbene vutenstynghen vander helft vande peerderuyteren opghenomen ter bewaerensse van de stede ende van zesse te behouden de drie metter helft van de loopende gaugen.

Item dat tcollegie vande wet ende raedt voordan zal verstaen ter nachtwaecke over ander nagt ende desen hooftmannen als van ouden tyden

Item dat niemant - wie hy zy – bestae te breken eenighe huusen, eenighe houten van die te weeren by daeghe ofte by nachte op ghestraft te zyne als van diefte, ter discreite van de wet ende zonder eenigh dissimulatie ofte bedroch.

13 februari 1585 – De pest – SAP 244

Swondaeghs den xiii february 1585

De hoirs ende aeldinghen van Jacob vande Couter, ghedaeghd ter halle, zyn ghecondempneert te betaelen Maillaert Bartier li pond parisis over thouden van twee kynderen van de voornoemde Jacob vande Couter, den tyde van zes weken inde ziekte van de peste – ghekendt op cedulle.

23 februari 1585 – Hommelpitten verhuurd - SAP 244

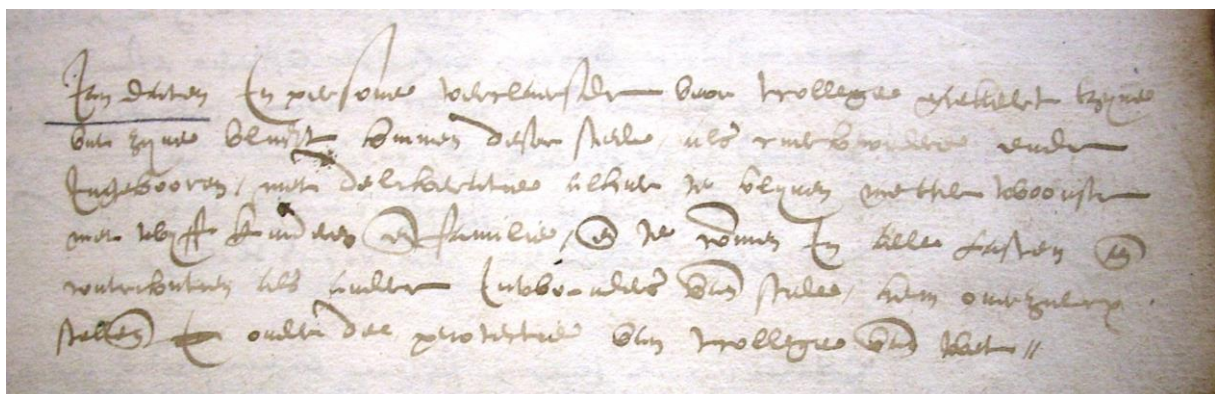
Saterdaghs den xxiiij stede february 1585

Gheconsenteert **Bartholomeus Liebaerd** in verhuren by hallegeboode xiiij hommelpitten ende anderhalf gemet gerslandt op de **Werfstraete**, toebehoorende daeldinghen van **Aernoudt Borry** ende zyn wyff

Gheconsenteert **Frans Diedeman** als borghe vande kinderen van **Gheleyn Kersteloot** te vercoopen by hallegheboode de materialen van de gebrande hofstede op dYperstraete daer de voornoemde Kersteloot te wonen plach op dYperstraete, van daer in te verhaelen xxxiiij pond parisis van landspachte – met kosten.

11 maart 1585 – Jan Daten terug in Poperinge - SAP 331

Jan Daten in persooone, verklaerde voor tcollege, ghekeerd tzynde van zyne vlucht, binnen deser stede, als cuerbroeder ende inghebooren, met deliberatie alhier te blyven metten woonste met wyff, kinderen ende familie ende te commen in alle lasten ende conterbutien als ander inwoonders van de stede hem over zulcx stellende inde protectie van 't college van de wet.

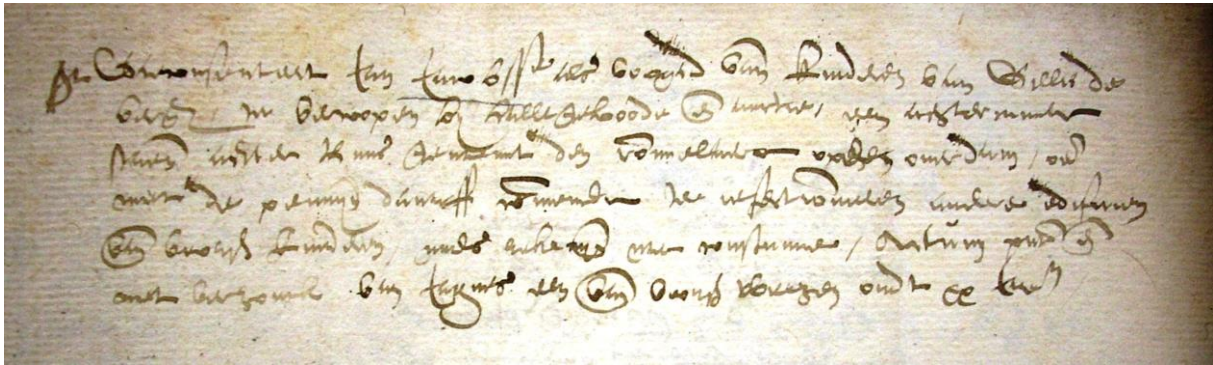
A photograph of a handwritten document in Dutch, written in a cursive script from the late 16th century. The text is written on aged, slightly discolored paper. It appears to be a formal declaration or statement, possibly related to the historical record mentioned in the adjacent text about Jan Daten. The handwriting is fluid and characteristic of the period.

Maart 1585 – De Rommelaere op de Overdam - SAP 331

Gheconsenteert **Jan Jacobsse**, vooghd vande kinderen van – Gillis de Bergh te vercoopen by hallegheboode ende actie

een achtermeur staende achter thuus ghenoeemt **den Rommelaere upden Overdam** omme met de pennynghen danaff commende te refectionneren ander edificien van de voorseyde kinderen inden rekeninghe nar coustum

Actum preent ende met verzouck van Jacques, één vande voorseyde weezen, oudt xx jaeren

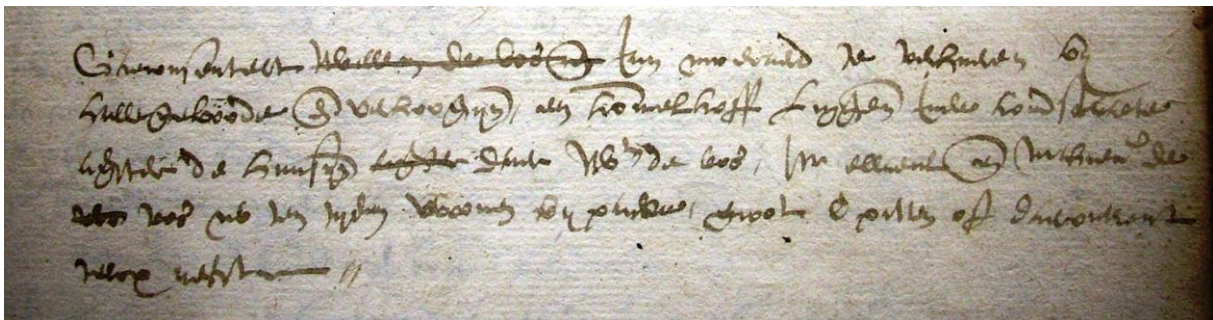

Maart 1585 – Dierick Baron in Spanje - SAP 331

Gheconsenteert Willem Devos te employeren vij pond xj schele viij deniers grooten vut de weezepennynghen van **Dierick Baron** woonende in Spangnen, om daarmede te doen leeren drapieren ende onderhouden **Copken, tkind van Gadifer Moeraerd**, aeldynck vande voornoemde Dierick, voor den tyd van een jaer mids bi den voornoemde Willem Devos garandeerende tcollege van de wet voor dit consent ende tzyne perycle.

Maart 1585 – Hommelhof in de Hondstraat - SAP 331

Gheconsenteert **Jan Moeraerd** te verhueren by hallegeboode ende verhooghinghe een hommelhoff liggende in de **Hondstraete** achter de huusinghen daer **Willem Devos, Pieter Ellieul ende Mahieu Devos**, nu ten tyden wonen, by partie, groot x pitten ofte daerontrent – telcx rechte.

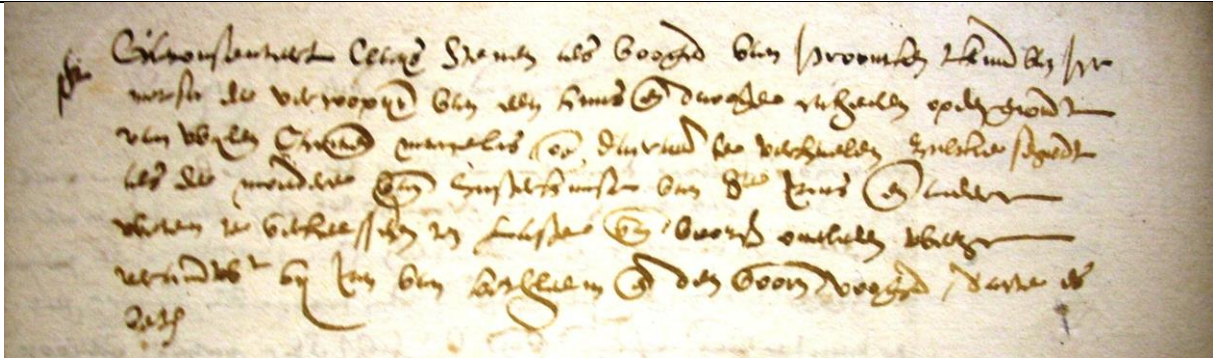
Maart 1585 – Balie in de Casselstraat – SAP 331

Gheconsenteert **Jan Jacobsse** als vooghd vande kinderen van **Gillis de Bergh**, de vercoopynghe van een huus, staende an de baillie van de **Casselstraete**, naest thuus daer **Jan Anys** gewoont heeft mids doende hallegeboode ende ter verhooghinghe naer coustume.

maart

- 7 - De [Staten van Zeeland](#) benoemen [Justinus van Nassau](#) tot luitenant-admiraal van Zeeland en opperbevelhebber van de vloot. Hij volgt [Willem Blois van Treslong](#) op, die na een conflict over de strijd rond Antwerpen is ontslagen en gearresteerd.
- 16 - [Nijmegen](#) valt in Spaanse handen.

1 april 1585 – Het susterhuuse van Sint-Jans - SAP 331

Gheconsenteert **Clays Steven**

als vooghd van **Proomken** tkind van **Pieter Metsu**

de vercoopinghe van een huus ende drooghe cathelen op den grondt van wylen **Christiaen van Marcelis**,

omme daarmede te verhaelen zulcke schaede als de moeder van de susterhuuse van Sint-Jans ende andere weten te verheessen ten laste van de voorseyde overleden weeze

Ter andwoorde by Jan van Bethleem ende den voornoemde vooghd

Dacte es bethaelt

5 april 1585 – Dagwacht op de kerktorens – Resoluties B

Ter verghaderinghe van der wet ende raedt, den vijf aprilis 1585 – es gheresolveert datmen voordan zal onderhouden eenen dachwaecke by vier mannen, twee op den tor van Onse Vrouwen, ende de andere twee op den tor van Sint Jans, die ghehouden werden toezicht te nemen op alle opcommende volck te peerde ofte te voet naer de stede, metghaders op alle concurrenten van drefte, ghevende taller huere ende halffhuere telcken met de clocke, welcke vier mannen zullen wesen van tgenerael ghemeente, die by toure zullen houden de voorseyde wachte, beghinnende by loote van het een quartier tot het andere ende alsoo de gheheele stede over,

waerinne ghehouden werden alle huusmannen ende weduwen gheene ghesondert ende daer eenighe hemlieden zullen willen exuseren van de voorseyde dachwachte, zullen ghehouden wesen in haerlieder plaetse te stellen een vande zes mannen diemen daertoe sal denommeren ende autoriseren by eede, ende zoo wie zal blyven in ghebreke vande voorseyde wachte te houden ende ghetrouwelick te doene daertoe vermaent zynde, zal boeten iij pond parisis telcke faulte zonder eenighe diffimulatie ofte bedrach – zoo oock zal boeten ghelycke myse in faulte blyvende van cloppen de incompste van volck te peerde ofte te voet ende telcker huereslach by slaepen ofte andere verzwymenesse, ende sal de voorseyde daghwaecke opghaen smorghens met scheeden vander nachtwaecke ende scheeden tsaevens met schauwen van de zelve nachtwaecke.

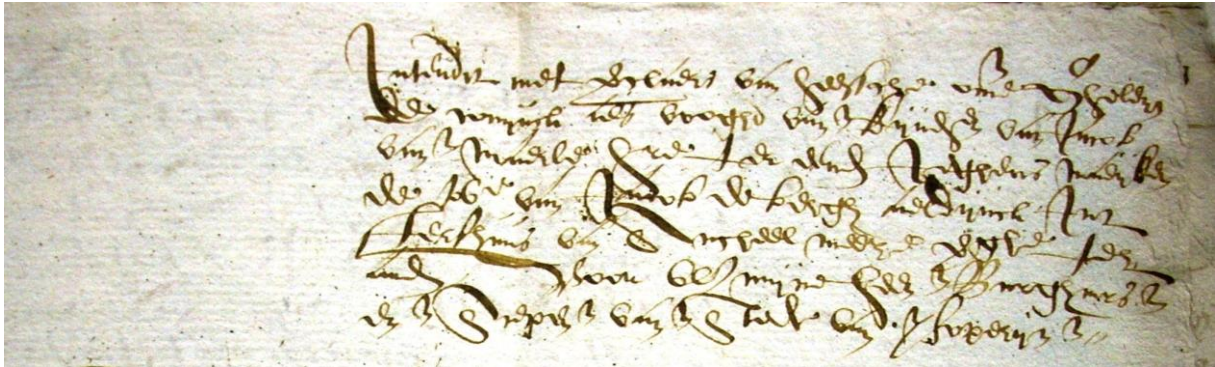
Item dat voordan de nachtwachte zal upghaen tsaevens ten zeven huere ende scheeden tsnuchtens ten vyff heuren ende zal telckent byde wachters op de torre gheluut wesen een clocke in plaetse van de kreckclocke, omme tvergaheders ende scheeden van de voorseyde wachte.

Ghepubliceert den ix aprilis 1585

Andermael vuttgheroupen **ter halle** den xiiij aprilis ende sal beghinnen tsanderdaeghs den xvde der zelve maendt.

6 april 1585 - Ghelein de Coninck als voogd – SAP 115 – Processen

Intendit met verclaert van heesche omme **Gheleyn de Conynck** als voocht van de kynderen van **Jacob vander Maerle**, heescher, ter eenen
Jeghens **Maeyken, de weduwe van Jacob de Berch**, aeldynck int sterfhuus van **Ancheel Meeze**, verweereghe, ter anderen
Voor ulieden mijne heeren burghmeesters ende schepenen vande stede van Poperynghe

Alvooren omme mijne voornoemde heeren verstant te gheven van de zaeke subjecte, dient gheweten ende ghepremitteert dat wylen de voorseide **Ancheel Meeze**, schuldich was by overstellynghe van **Jan Weensteen, Frans Vander Maerle**, van welcke de voornoemde kynderen hoirs ende aeldynghen zyn, de somme van elff ponden parisis, blyckende by cedulle in daeten den xxijde meye lxxvj hier mede ghevoucht ende ghecotteert par # onderteekent by de zelve Meeze.

Tot betaelynghe van de voorseide elff ponden parisis payment v pond x schele parisis, restende alhier v pond x schele parisis, heift den voorseide heescher alhier gheconveneert den verweereghe naer verbaele procedure metghaders opde ignorantie die de verweereghe allegierde op handteeken vande voorseide Meeze, was de heescher gheadmitteert te faicte.

Tot verificatie thandteecken staende inde voorseide cedulle was tghene den voorseide Meeze ghewoone was van maeken, beleive mijne voornoemde heere nte examineeren de personen in marge (*Meester Jan Beyens – Bartholomeus Liebaerd*) off zy gheen ghoede memorie en hebben ende oick wel weten ende kennen dat thandteecken inde voorseide cedulle was tgeene den voorseide Meeze ghewoone was van maeken voor zyn handteeken ende breeder wat zy danoff weten.

Ende tot breeder verifficatie van tvoorseide handteecken employeert de heescher hier mede een gheschriften te weten een attestatie onderteekent byden zelve Meeze ende ghecotteert L.

Mids welcken concludeert ende tendeert ten fyne dat by ulieden, myne heeren sententie diffinitieve over recht de heeren hem met goeden cause vande verweeregeh becroont ende beclaecht heift, over zulcx wert den verweereghe ghecondempneert in de betaelinghe vande voorseide v pond x schele parisis ende inde kosten vande vervolghe ter taxautie, met alle behoirlicke protestatien ende implorerende biddende breeder preuve noodt wezende.

Ick Anceel Meese. Comen by desen sijneding zynde Franssois
 Vander marle de somme van elf ponden parisis
 es ghesproten by seker overstellinghe van Jan
 Wecsteen dat den voornoemde
 Anceel, ghenomen heeft te
 betaelen den den voornoemde
 Franssois ofte de brynghe van
 desen Synt Jansfeeste
 vutghanck van ougst
 eerstcommende, in teken dat

Anceel Meese

Bijlage

Ick Anceel Meese, kenne by
 desen schuldich zynde
 Francoys Vander Marle de
 somme van elf ponden parisis
 ende dat es ghesproten by
 seker overstellinghe van Jan
 Wecsteen dat den voornoemde
 Anceel, ghenomen heeft te
 betaelen den den voornoemde
 Franssois ofte de brynghe van
 desen Synt Jansfeeste
 vutghanck van ougst
 eerstcommende, in teken dat

dat zyn ende waerachtich es heb ick Anceel Meese dit ghehantekent den xxi in meye lxxvj tich

Anceel Meeze

Ic Anceel Meese. Comen by desen sijneding zynde Franssois
 Vander marle de somme van elf ponden parisis
 es ghesproten by seker overstellinghe van Jan
 Wecsteen dat den voornoemde
 Anceel, ghenomen heeft te
 betaelen den den voornoemde
 Franssois ofte de brynghe van
 desen Synt Jansfeeste
 vutghanck van ougst
 eerstcommende, in teken dat

Anceel Meese

Ic, Anceel Meese, rectifiere,
 attestere by deysen dat Gillis
 Pieren altijts hem
 gheprezenteert heift als
 voocht over Jaques Pilgrim
 int tverlyten tusschen Pieter
 Makeblyde ende Cornelis de
 Schotter, met huerlieden
 mede consorten te weyten
 erst inde herberghe inde
 scholtere ten huysse van
 Pieter Moenaert met
 deellieden vande
 voornoemde Spieren, twelck
 ic certyfiere ende attestere

tzelve warachtigch zinde

Oriconde min hanteken

Actum deysen xxx ste lauwe xvc lxxvj tich

Anceel Meese

Oirconden omme Gheleyn de Conynck als voogd vande kinderen van jacob vande Maerle, heescher

Jeghens de weduwe van jacob de berch, zoo zy betrocken es, verweereghe

Ghehoirt den vjde apriili xvc lxxxv

Present Jan Fobert ende Bartholomeus Liebaerd, schepenen

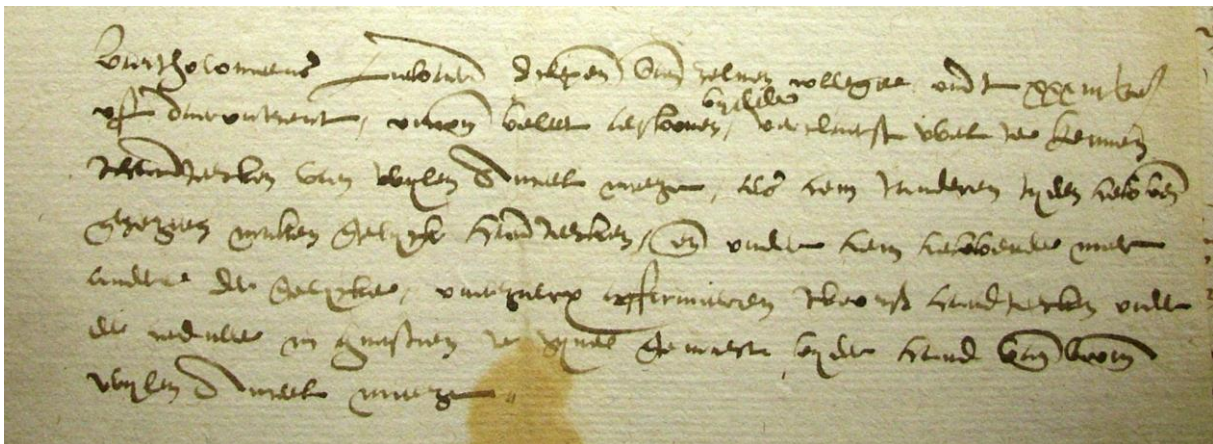
Meester Jan Beyens, schepene vande collegie deser stede,

oudt xlv jaeren ofte daerontrent,

oirconde ghedaecht, beleet ende bye ede gheexemineert op dartickelen vande intendit met zynen naem ter marge ghescreven,

zegt ende deposeert dat thandteecken ghemaect onder de cedulle van obligatie in desen ghevoucht onder de cottatie van de letter D,
 es thandteecken van wylen Anceel Meeze, tselve betooghende by een ander handteecken vande voornoemde wylen Anceel onder de quictancie dat de deposant onder hem heift ende alhier jeghens over sulcx affimeerende
 Handteecken van den rechte te genougen

Bartholomeus Liebaerd schepen vande selven collegie - oudt xxxiiij jaeren of daerontrent, oirconde, beleet als boven verclaest wel te kennen thandteecken van wylen Anceel Meeze als hem tanderen tyden hebbende ghezien maken ghelyck handteecken ende onder hem hebbenede meer andere de gelycke, overzulcx affimeerende tvoorseide handteecken onder de cedulle in questien gemaect byden hand vande voornoemde wylen Anceel Meeze

15 mei 1585 – Hommelpertsen – SAP 115 – Processen

Wij, **Jacob Beke** ende **Jacob Merlevede**,
 gheleden vier maendt ofte daer ontrent,
 verzocht wesende van voernoemde **Jaquemyne** de weduwe van **Pauwels Diedeman**,
 als nu huusvrauwe van **Willem Rouveroy**,
 om in onderhuer een partie hommelpersen; ligghende ten hommelhove,
 dat Alaerd De Roode, in pachte heeft ghehouden, ligghende langhes de **Crombickstraete**
 metgaders de elsen haeghe, staende langhes tvoornoemde hommelhof,
 hebbe de voornoemde persen ende datte was, metgaders de voorseide haeghe tsaemen by
 goed estime ende prisie waerof bevonden de somme van zesthien ponden parisis ende duer
 die van de voorseide verzocht es leveringhe van attestatie, hebbende dese ghelevert ende
 onderteeckent desen xvde mey xvc lxxxv tich.

12 juni 1585 – Paarderuyters - Resoluties B

Ter verghaderynghe van de wet ende raed deser stede den xij ste juny 1585
 es gheresolveert te heffen op 't ghemeente by **generale ommestellinghe**
 vier maenden gaige van de peerderuyters vander stede,
 beloopende xliij ponden grooten ofte daerontrent.

Tauxateurs ghecooren byder wet

Mahieu van Renynghe, Pieter Ellieul, Willem de Vos, Franchois Diedeman, Jan de
 Muelenaere
 Ontfanghers

Jan Berteloot ende Willem Rouvroy

Item datmen zal doen betaelynghe te Brugghe anden commis vande imposten met de verlopen vande renten, toecomende ende competerende

Folio 20

Diversche vander stede, tot furnissemende vander helft vanden impost vande wynen ghepacht by Clays Babelaere

voor de stede op thaelfve inneghegeven te meye 1582,

midts byden thresorier vut incommen vander stede de zelve renten oplegghe ende restituerende de zelve verachtertheyt allen de ghonnen wien die toecommen

Actum eodem.

20 juni 1585 – Jan Sluuseman, schoolmeester – Resoluties B
--

Ten xxste in wedemaendt es xvc lxxxv, was byde wet ende raed toegheleyt meester **Jan Sluuseman**, schoolmeester vander stede, op requeste pensioen van seven ponden grooten tsjaers inghecommen te kersmesse lxxxiiij te betaelen by quartieren naer coustume.

24 juni 1585 – Taksen voor de schipvaart – Resoluties B

Ter verghaderinghe van Baillyu, burghmeesters, schepenen, raed ende notable deser stede es gheresolveert dat omme te vinden de costen vande reparatie van **de schipvaerd**

ende te maeken datmen zoude moghen vaeren tusschen sletten,

men zal heffen ghereet ende eens van elcke koeye drie stuuvers,

van elck peerd ofte merrie vj stuuvers,

van elcke pondt vlaemsch van vercochte landen ende cathelen ten halme drie stuuvers

een jaer lanck ten laste vande coopere

ende elcken stoop wyns een jare lanck twee stuvers,

op elcke tonne vutvrouwen bier voor een jaer iij pond parisis,

op elcke stoop ghebranden wyn voor ghelyck jaer xl schele parisis, alle incommende den iste

hooymaendt eerstcommende ende zal daertoe ghestelt zyn een ontfanghere particulier op de

gauge van twee stuuvers van elck pondt groote by hem tonffanghen ende in rekenynghe te bringhen.

Ordonnerende een yeghelick over te brynghen tghetalvan haere peerden ende koeyen an de ontfangher van desen,

soo wel van buuten als binnen baillien,

ten voorseide eersten in hooymaendt ende achte daeghen ommeloopende op peene van drie ponden parisis, de twee deelen

Ten proffycyte van de voorseide schipvaerd, ende tweede ten proffycyte van de officier beslach doende

Actum den xxiiijste juny 1585

Ontfanghere byde wedt ende raed ghestelt Pieter Ellieul, ende bezorghere Jan Datin,

die ghehouden wert vut te gheven billetten an de voornoemde ontfanghere omme den loon vande verckenden, beede op eedt

Ghepubliceert eodem

3 juli 1585 – Brouwers - Resoluties B

Verboden interativelick ende wel expresselick gheinterdiceert,

conforme de voorgaende cueren ende statuten deser stede,

dat gheene herberghiers, taverniers, tappers ofte andere insetene hemlieden

vervoorderen te kelderen omme venten ofte slyten voor huerlieden eyghen eenighe bieren, zonder altooren te haelen billet van de thresorier ende dat tooghende deghonne die tbier warranderen op de boete van drie ponden parisis, te bedeele naer de provisionelen verboode van de xxste in meye 1584

ende voorts op de verbuete van biere ende verbod van herberghe ofte tapen ende arbitrairelikc correctie lastende de brauwers gheene bieren te wercken dan hebbende billet ter ghelycke correctie ende restitutie van huerlieden dienst.

Dat oock niemandt en bestae te tappen ofte venten eenighe bieren, eer anderstont die by eenighe van de wet ofte warandeerders in toecommende tyden tordonneren ghewarrandeert ende ghestelt worden ten zekeren pryse op ghelycke boete, pene ende correctie verbiedende de bieren ten hoogheren pryse te vercoopen dan die ghestelt werden opde zelve boete, pene ende correctie

Dat oock niemand, wie hy zy, hem en vervoordere bier te wercken dan by de bierwerckers daertoe ghestelt opde voorseide boete van iij pond parisis ende verbeurte alsboven Actum en iijde july ghepubliceert den iiijste der zelve 1585

3 juli 1585 – Het beleg van Antwerpen – Wikipedia

Parma had intussen bedacht wat de beste manier zou zijn om Antwerpen te bemachtigen: de toevoer afsnijden en de stad uithongeren.

Op **3 juli** werd begonnen met het afsluiten van Antwerpen. Het leger werd gesplitst. Vijfduizend man onder de markies van Rijsburg nam positie tegen Liefkenshoek, zeventuizend man onder leiding van Mansfeld en Mondragon tegen de vesting. (Volgens Strada waren het vierduizend en vijfhonderd man voetvolk en acht vendels ruiters, die werden toegevoegd aan Mondragon, bij Rubaes drieduizend man voetvolk en vier vendels ruiters.) Mansfeld en Mondragon trokken bij Kruibeke de Schelde over, hoewel het Zeeuwse admiraalsschip dit tevergeefs probeerde te verhinderen.

Een deel moest de schansen Lillo en Liefkenshoek veroveren. De eerste bestorming van Liefkenshoek werd door de verdedigers afgeslagen, bij de tweede poging werd een krijgslist gebruikt.

Op 10 juli werden enkele hooiwagens onder de wallen gebracht en in brand gestoken. Door de rook waren de verdedigers niet in staat om zich op de wallen te begeven en

de schans kon worden ingenomen. Iedereen binnen de wallen werd doodgeslagen.

Op dezelfde dag werd Willem van Oranje doodgeschoten.

Omdat zijn oudste zoon in Spaanse handen was werd prins Maurits benoemd als zijn opvolger. De volgende dag werd ook Doel bezet, 15 juli Zwijndrecht, op 17 juli Herentals.. Het deel van het leger onder leiding van Mondragon was intussen naar Lillo opgerukt. Binnen deze schans lag een Frans vendel met een honderdtal Antwerpse gildebroeders, later versterkt met vier Schotse vendels onder Henry Balfour.

De koningsgezinden hadden een bres geschoten. Ze stonden op het punt hun bestorming in te zetten, toen de verdedigers binnen de schans een mijn te vroeg lieten ontploffen.

Ze leden door dit ongeluk veel verliezen, waaruit de koningsgezinden voordeel haalden.

Desondanks werd er zo fel verdedigd dat het Mondragon nog drie weken tijd kostte om de schans in te nemen.

Ondanks het edict dat sinds 17 juli van kracht was, verlieten dagelijks tientallen gezinnen Antwerpen om elders het geluk te zoeken. Het edict verbood nochtans om zonder toestemming de stad te verlaten op straffe van onteigening van goederen en hoge geldboetes. Intussen had Parma het grof geschut in Beveren bij elkaar verzameld. Te Antwerpen kwam Frederico Gianibelli, een Italiaanse uitvinder, naar de stad om zijn hulp te bieden. Hij bedacht allerlei uitvindingen zoals branders, een drijvend kasteel, maar ook onbemande vaartuigen die weerbaar moesten zijn onderweg als Spaanse aanvallers ze wilden belagen.

Een constructie met kruitvaatjes die rondom het onbemand schip hingen, moest ervoor zorgen dat om het half uur een vaatje ontplofte: genoeg afschrikking om niemand het schip te doen naderen. Een ander idee was de invoering van een honderdste penning, met de opbrengst daarvan (zesendertig tonnen goud) zou dan in Holland levensmiddelen gekocht kunnen worden ten bate van iedereen.

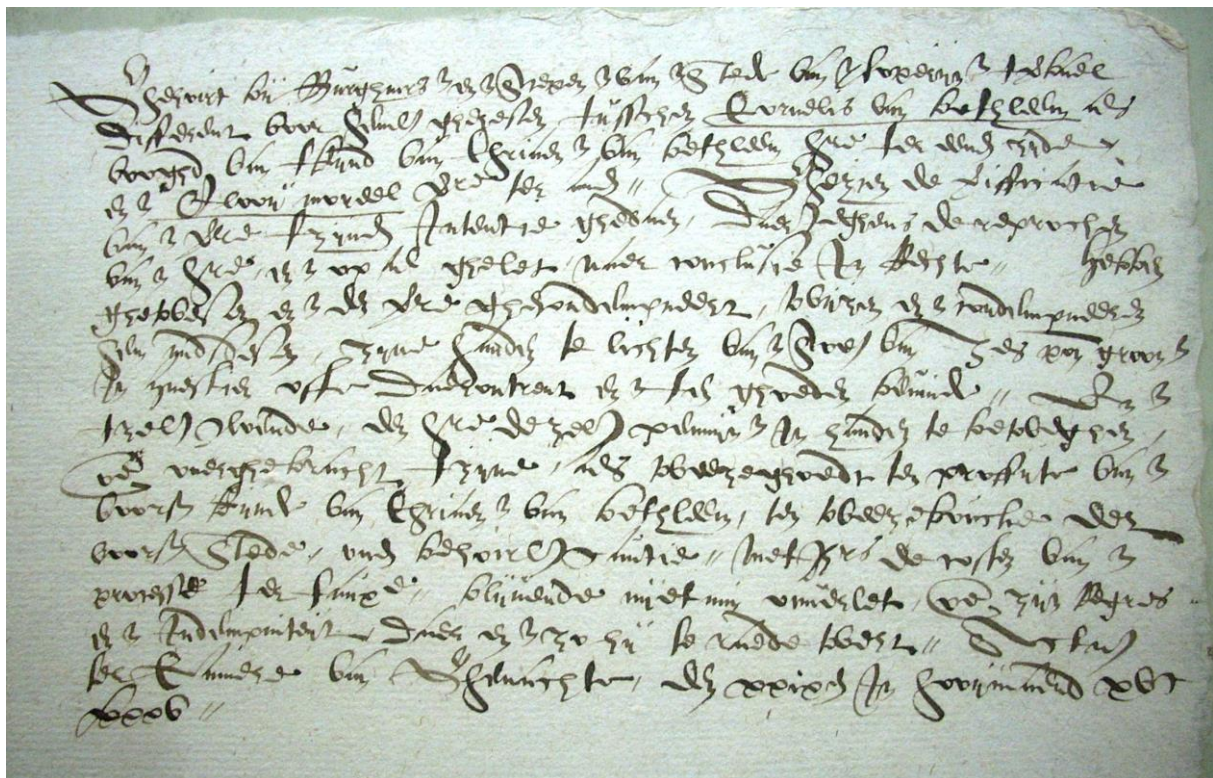
Er werd echter een andere optie genomen: iedere inwoner moest voor zichzelf twee jaar aan voorraden in huis hebben. Spijtig genoeg kochten rijke burgers te schaars in, ze vreesden immers dat men in tijden van nood, de voorraden toch weer bij hen zou komen weghalen

29 juli 1585 – De wees van Christiaen van Bethleem – SAP 366
--

Ghehoirt by burgemeester ende schepenen van der stede van Poperynghe tverbael different van hemlieden gheresen tusschen **Cornelis van Bethleem** als vooghd van tkynd van **Christiaen van Bethleem**, heescher ter eenen zyde ende **Elooy Moreel**, verweerder ter andere

Ghezyen de verifficatie van den verweerder tzynen intentie ghedaen – daer jeghen de reprochen van de heescher ende op al ghelet naer conclusie in rechte – hebben ghewesen ende de verweerder ghecondempneert, wijzen ende condempneeren hem mids desen, zijne handen te lichten vande somme van zes ponden grooten in questie ofte daerontrent ende ten ghoeden bevinde – ende tselve doende, den heescher dezelve pennynghen in handen te bewegen omme overghebracht tzyne als weezenghoedt ten proffyte vande voroseide kynd van Chrsitiaen van Bethleem, ten weezeboucke dezer voorzeide stede – onder behoorlicke cautie metghaders de kosten vande processe ter fauxe – blyvende nyetmin onverlet omme zijn regueste ende indempniteit daer ende zo hij te raede wert

Actum ter camere vande ghenachte den xxix ste in hooymaend xvc lxxxv

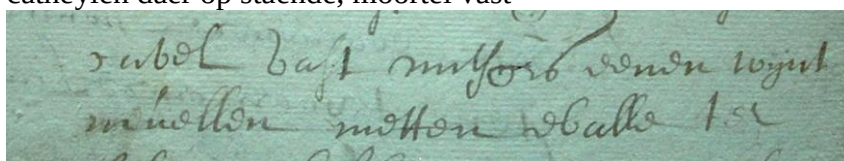
19 juli 1585 – Verkoop van de Leenemolen – RAGent

RAAD VAN VLAANDEREN
22912

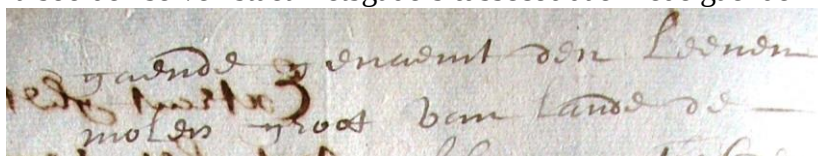
Nr. vij – 1

Extrait ghetrocken vuyt het registre van
erfvenissen ende onterfvenissen vande xxvste in
meye 1573 alwaer onder ander staet soo volght:

Antheunis Courtyl heeft ghecocht jehens **Jaecques de Worm ende Myncken**, zyn wyf,
eene behuysde hofstede lighende inden **Lyssenthouck** met alle de groene ende drooghe
catheylen daer op staende, moortel vast

mitsgaders **eenen wyntmuellen** metten walle ter selver hofstede,
alsoo den selven staet metsgaders **tassecot** daermede gaende –

genaemt **den Leenenmolen** –

groot van lande de voornoemde hofstede mitsgaders den bilck – van westen daer aen drie
ghemeten twee lynen ende thien roens –

streckende suyt ende noort met eene dreve oostwaert loopende totter Westoutrestraete –
de westzyde tlant van Mailliaert Deroo van Watoe,

t'noortende met de dreve loopende tot de Boeschepestraete aen tlant vande aeldynghen van
jonckvrouwe Themes –

oostzyde tlant van Elias Beuwaere de jonghe

Item noch vier linnen inden voornomden houck van westen voornomde landt onder hommelhof ende garslandt – streckende metten noorteinde **op den martwegh** te suytende tlant van Willem Vermeulen – causa exoris – toesten tlant van Christiaen de Bergh met de haeghen rondsomme niet mede gaende

Item noch een ghemet zaeylant inden selven houck van mer annex – streckende metten zuyteinde aen tlant vande voornoemde aeldynghen van jonckvrauwe Themes – tnortende de voornomde vier linnen – de westzyde Willem vandermuelen – d'oostzyde tlant van de hoirs Elias Beuwaere

De voorschreven paercheelen van lande syn ghelast eerst met vier ghemeten een vierendeel in een assignement van vijf ghemeten die den heere sjaers ghelden baefmissedaeghe drie rasieren corne hofmaete

Item noch met een ghemet lants in een assygnement van twee ghemeten en half die den voornoemde heere tsjaers gelden ten voornomde termyne vyf rasieren evene – hofmaete

Item noch volgende van voroschreven lande twee linnen in een parseel van twee ghemeten en half die belast syn met vijf raiseren ende een half bunder evene – hofmaete sjaers

Den voorschreven heere vallende ten voornomden termyne ende een henne te middel wynter

Item den voornomden muelen es ghelast ons octroy in sheeren wyndtghelt gheldende t'sjaers te Sint Jans misse xxv schelle ende te midde comter ghelycke xxv schelle ende twee cappoen - omme de somme van hondert xxxij ponden grooten payement –

Alle lasten hier op ligghende te betaelen ghereet met den halme –

xj schelle te godtspennynck –

vier ponden ende voor de kercke van St. Jans

ses ponden parisis den aermen

twee ponden grooten voor een hoofcleet voor de huysvrauwe vanden vercooper

Vij ponden grooten te lyfcoope

Alle ten laste van den blyfver

Ghealmpt op erfve den xxix july xvc lxxxv – 29 juli 1585

Handwritten text in a cursive script, likely Dutch. The top line reads "Ghealmpt op erfve den xxix july". Below it, "xvc lxxxv" is written. A large, stylized signature or initial "L" is prominent. To the right of the "L", there is a smaller signature "Teegcois" with a date "1720" written below it.

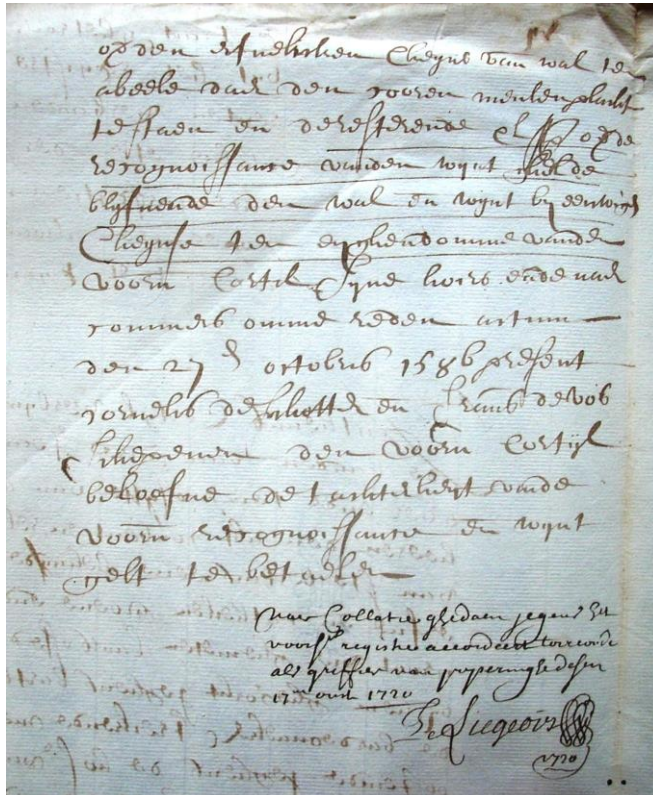
– Abelemolen – Proces SAP 210

Extract uyt het registre van renten verbanden weeseghelde etc der stede ende jurisdictie van Poperinghe alwaer onder andere staet 'tgonne volght:

Handwritten text in a cursive script, likely Dutch. The text reads "Antw. Cortijl verbynt in de handen van ant. J. de boij". A large, stylized signature or initial "C" is written over the text.

Antheunis Cortyl verbynt in de handen van meester **Jean Beyen**

over ende ten proffytte van myn heeren den abt, convent ende religeusen van Ste. Bertins eene behuysde hofstede, erfve ende catheilen – groene ende drooghe – groot vier ghemeten lants ofte daerontrent by hem ghecocht jeghens **Bartholomeus de Bardemaeker**, streckende met de oostende jeghens de hofstede van **Jacob Christiaen** – de suytzyde op de dreve te vooren belast met derthien schelle ses deniers parisis tjaers de heere ende dat voor erfvelicke zeker ende hypotesque vande somme van vyf ponden parisis sjaers – den penninck 16 –

Op den erfvelicken **cheyns vande wal ten Abeele** daer den coorenmeulen placht te staen ende de resterende xl parisis op de recognoissance van den wyntghelde **blyvende den wal ende wynt** by eeuwigen cheynse ten eyghendomme vande coornoemde Cortil syne hoirs ende naercommers omme reden

Actum den 27ste octobris 1586

Present Cornelis de schotter ende Frans Devos – schepenen

Den voornoemde Cortyl beloofve de tachterheyt vande voornoemde recognoissance ende wyntghelt te betaelen

Naer collatie ghedaen jegens het voorseyde regisre accordeert – torconde als greffier van Poperynghe desen 17de april 1720 – Leliegeois

8 augustus 1585 – Een hanebert en de ampman - - SAP 331

Sdonderdaeghs den viiiijste augusti 1585

Gheconsenteert **Christoffel Gouwin** te bewaeren tzyen huuse een hanebert ligghende voor de vrebrande hofstde daer **Mathys Looy** in zynen levenen woonde in de **Casselstraete** mids gevende contentemente den ghonne daeran recht hebbende, met kennesse van schepenen – actum present tcollege

Gheconsenteert **Pieter de Schottere** (ampman) te prodceeren by decreet op de goedynghen van wylen **Kaerle de Conynck** om daeran te behaelen betaelinghe van x pond x schele grooten verwonnen schuld ende kosten.

*Een hanebert is eigenlijk het zelfde als een hanebalk en daarvan zegt **De Bo** het volgende: Een dwarsbalk die , tusscen twee scheergebinten, aan de gordingen vastgetimmerd is. De hanebalk is geen scheerbalk maar hij ligt parallel met de scheerbalk. De hanebalken in een dak dienen om de kap te helpen samenhouden, en ook om, even als de scheerbalken de ribben en de planken te dragen van den scheerzolder.*

12 augustus 1585 – Jacques Bardou, Keurbroeder - SAP 331

Smaendaegs de xij augusti 1585

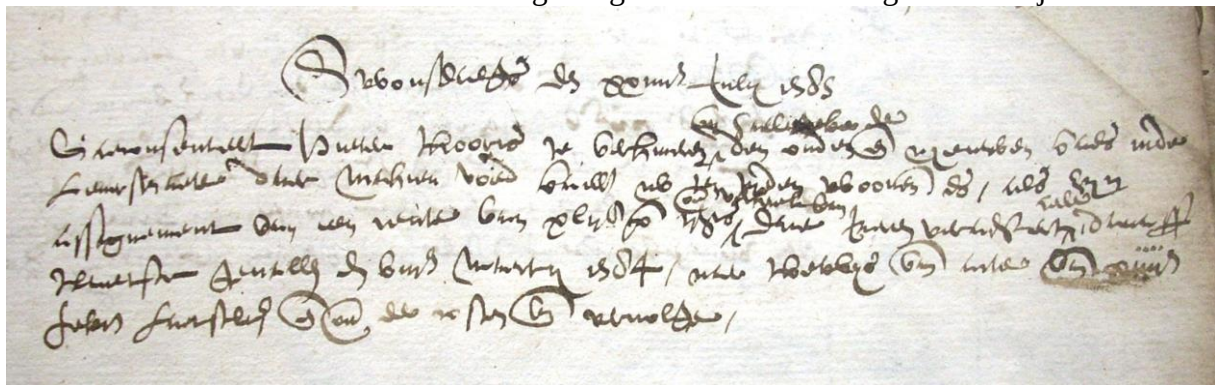
Jaques Bardou in persooene gheeft te kennen dat hy hem alhier was presenterende ende houden voor cuerbroeder van de stede, present tcollege.

24 juli 1585 – De Ouden en Nieuwen Baas in de Leverstraat - SAP 331

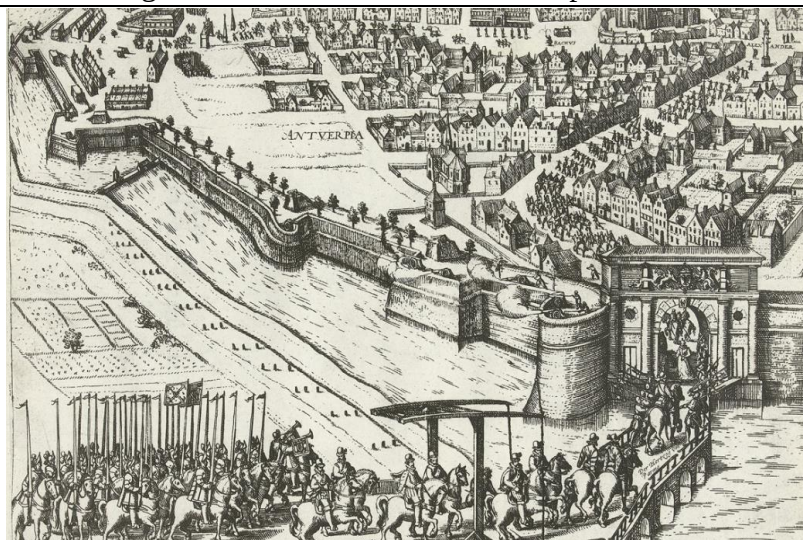
Swonsdaeghs den xxiiijste july 1585

Gheconsentert **Pieter Thooris** te verhueren by hallegeboode **den ouden ende nyeuwen baes** inde Leverstraete daer **Mahieu Voed**, bailliu, nu ten tyden woonende es, als zyn assignement van een creatie van xlij pond parisis sjaers ome tgheheele van drie jaeren verachttert, danaff tlaetste gevallen den xiiide maerty 1584 – naer tbewys ande acte van de xiiij de february laetsten
Ende om de costen van de vervolghe

Later in 18de eeuw wordt dit huis het hooghuis genoemd – als woning van de baljuw?

17 – 27 augustus 1585 – De val van Antwerpen

Nu eisten vooral de katholieken onderhandelingen met Farnese. Die werden door Marnix gevoerd in het Spaanse hoofdkwartier op de Singelberg in Beveren en op de 17de augustus tekende hij hij de overgave van de stad. De Peis (vrede) werd uitgeroepen op de Grote Markt. De vredesvoorwaarden werden bezegeld in de

zogenaamde Acte van Reconciliatie.

De burgemeester had bekomen dat tegenstanders van de koning de kans kregen de stad te verlaten. Veel protestantse kooplieden en intellectuelen maakten daar gebruik van en vertrokken naar het Noorden. Er werden in totaal vierentwintig voorwaarden opgesteld, onder andere: het katholieke geloof moest opnieuw ingesteld worden, kerken herbouwd, verdreven katholieke gezinnen en geestelijken moesten weer ontvangen worden.

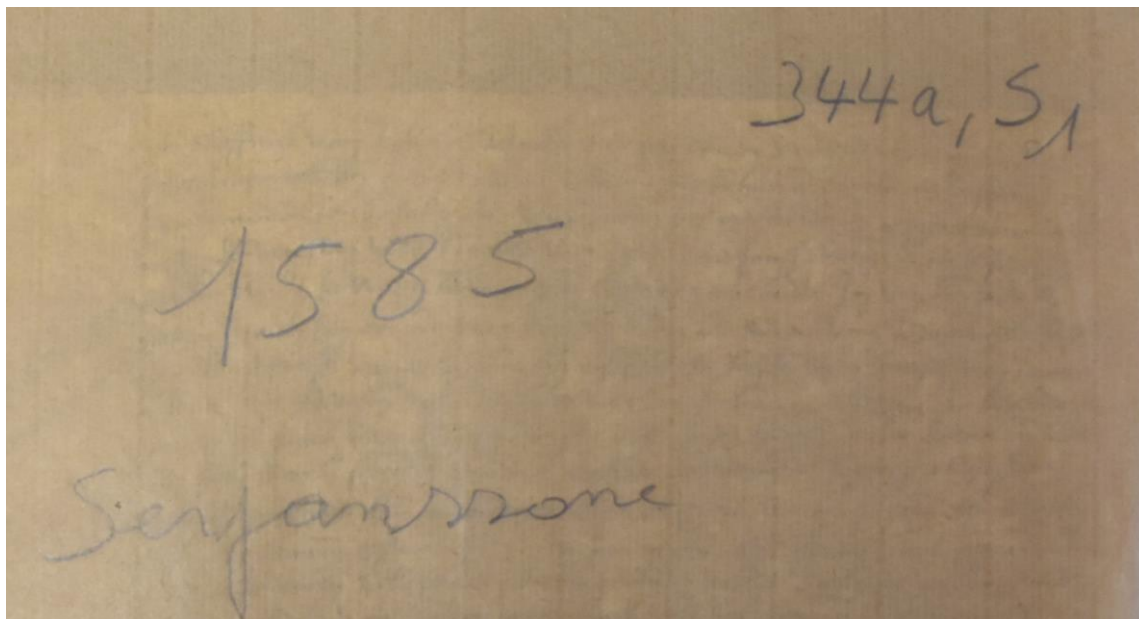
De koning zou de Antwerpenaren voor hun misdaden tegen het Spaanse Rijk vergeven en de ketters toestaan nog vier jaar in de stad te blijven wonen. Als schadevergoeding voor de onkosten van de Spaanse belegering werd vierhonderdduizend gulden in rekening gebracht. Die boete was zo groot dat er een aparte stadskas werd opgericht, de reductiekas, om inkomsten voor de betaling te organiseren. Krijgsgevangenen (van beide partijen) moesten worden vrijgelaten, mits deze niet van tevoren een losgeld hadden bepaald.

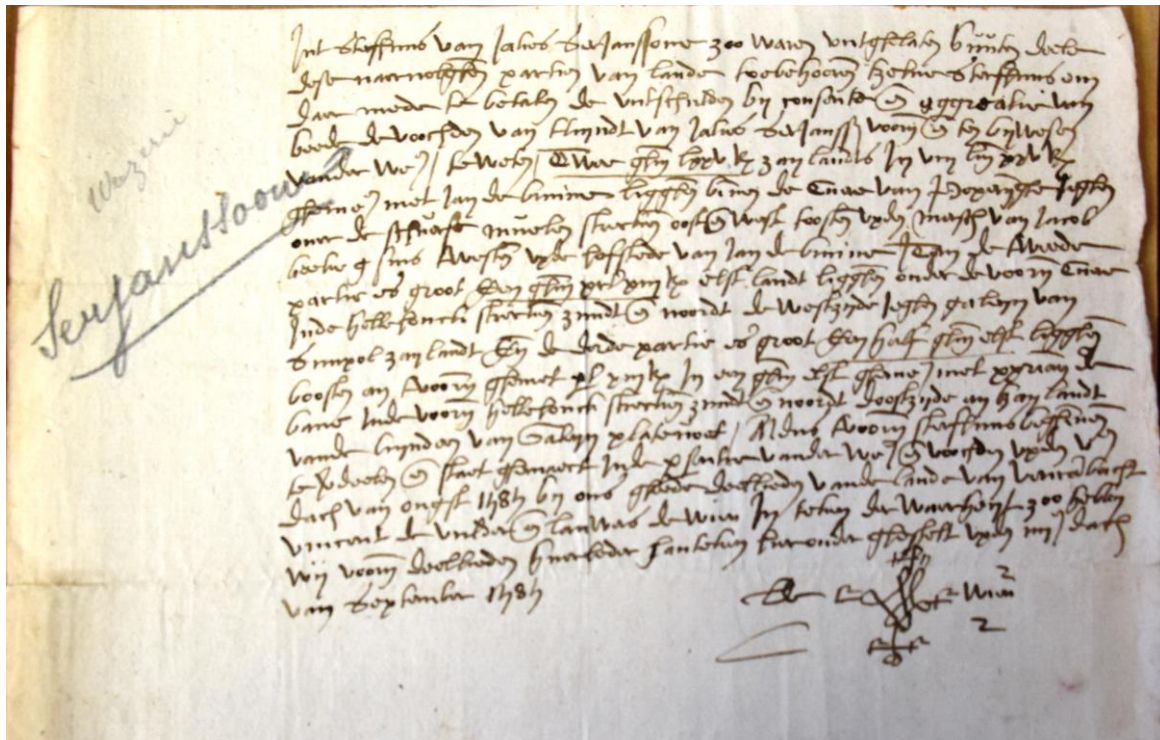
Op de 27ste augustus was er de blyde incomste van parma te Antwerpen.

27 augustus 1585 – Daghwake - Resoluties B
--

Omme te volcommen ter ordonnance sconyns, ons heeren by placate op tfaict vander wachte alhier ghepubliceert ter halle
den xiiijste in hooymaend laetstleden,
es by bailly, burghmeesers ende schepenen deser stede ghelast ende bevolen, lasten ende bevelen wel expresselick by desen
dat van nu voordan zoo wanneer die vander daghwaecke op de toren zullen cloppen allaerme ten aconmmen van soldaeten ofte ander volcke, zullen dach vande wachte van de voorleden nacht ende haerlieden continueren, ofte corporalen, met alder diligentie ende zonder dilay hemlieden vinden ter groote steenbrugghe an de marct, behoirelick voorzien ende ghestoffeert met huerliedier gheweere, omme alsoo te verwachten dende hemoieden te vertooghen, voor tpasserende volck ofte soldaeten ende by die middele te laeten blycken, datmen alhier onderhoudt behoirlick toezicht ende achte, ter conservatie vande stede ende ghemeente, dit al op dordinaire boete van iij pond parisis ten laste vande ghonen in faulte wesende,
Actum den xxvij augusti 1585 ende ghepubliceerd den iste septembris daernaer volghende

5 september 1585 –

10 september 1585 – Maertyncken Temmermans, staat het sterfhuys af - SAP 331

Sdysedaeghs den x septembris 1585

Maertyncken Temmermans, wedewe van Passchier Lucas,

hoir ende aeldynck met ander vande sterfhuuse van Maeyken de wedewe van Jan

Temmerman doude, in persone,

renunchierde van alle baeten ende proffytten van de voorseyde sterfuuse, de zelve biedende voor de gemeene gemene schultheesschers van de zelve sterfhuuse ende daer

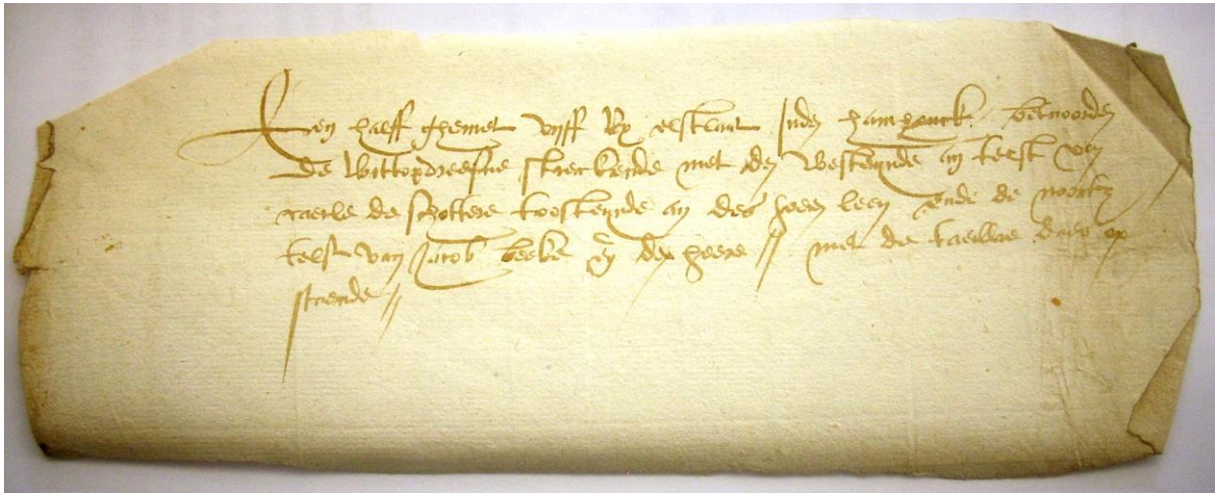
Actum present tcollege

September – Wittopdreef – S'heerenleen - Los blad in de register SAP 331

Een half ghemet vyff roeden elstlant inde Hamhouck benoorden **de Wittopdreefve** streckende met den westeynde an 't elst van **Caerle de Schottere**,

toosteynde an **des heeren leen**

ende de noortzyde telst van **Jacob Beeke** ende de Heere, met de taillie daerup staende.

15 oktober 1585 – Geraerd Baervoed, chyrurgien - SAP 244

Den xv octobris 1585

Meester Geraerd Baervoed, chyrurgien was ontfanghen by der wet, dischmeeesters ende gasthuusmeesters ten pensioene van de stede voor den tyd van een jaer op de gaige van xxx pond parisis by egaele portie ten laste van de stede, disch ende gasthuuse naer coustume.

28 oktober 1585 – Ommestellynghe - Resoluties B

Ter verghaderynghe vander wet, raed ende notable, den xxviii de octobris 1585 es gheresolveert te doene ommestellynghe op tghemeente omme te vinden de tachterheyd vande gaigen van ruyters deser stede, op de laetsten voed summe van pennynghen ende quoyeren

Item datmen sal commen in communicatie met die van Veurnambacht ende Veurne, nopende de hanzerie by hemlieden versocht.

Item dat **Christiaen Fobert** sal ontfanghen den pacht vande impost van wyn, bier ende bestial incommende den iste novembris eerstcommende op de gaige van iijj schele parisis van tpondt grooten

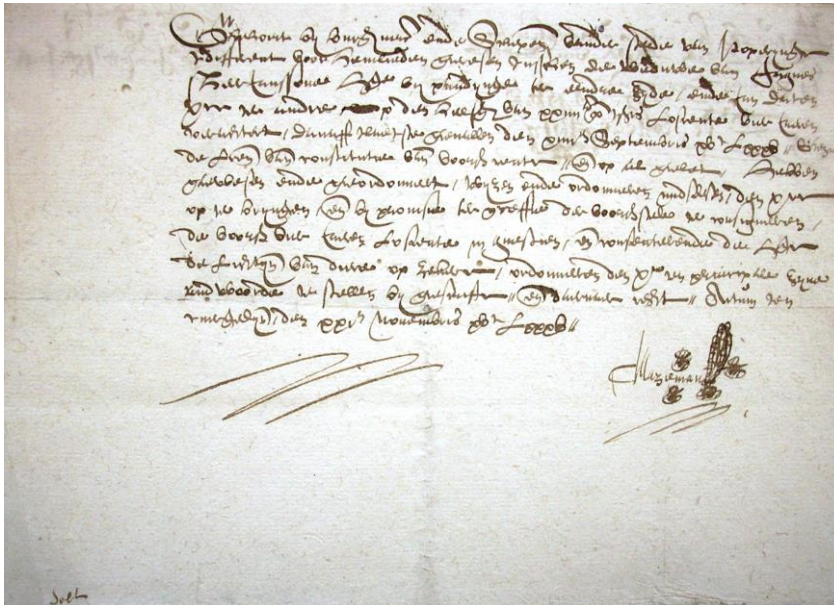
Item datmen sal verpachten den impost ende assys opden ghebranden wyn voor een half jaer incommende als boven

30 oktober 1585 – Theerkosten soldaten - SAP 244

Eloy Moreel es gehcondempneert te bethaelen **Colyne de dochtere van Christiaen Ogier** de somme van acht ponden vyff schele grooten van theercosten by soldaten gedaen – ghegroot op cedulle onder de heescher ghebleven ende kosten.

8 november 1585 – SAP 244

Gillis Speilman es ghecondempneert te bethaelen **Steven Maes**, zeven pond grooten, reste van coope ende leveringhe van een **vaerweketele** naer tbewijs van de cedulle hiermede gecasseert

16 november 1585 – Koop
tonnen bier - SAP 244

Christiaan de Cadet es
ghecondempneert te
bethaelen **Frans Keerne**
xi pond parisis van coope
van tonnen biers –
ghegroot op pegelbouck
end costen

Jaques de Worm es
ghecondempneert te
bethaelen **Geeraert**
Baervoed iij pond parisis
teste van een cuere an den
verweerder ghedaen

21 november 1585 – **Jan Daten** versus de weduwe van Jaques Sheerjanssone - processen

Ghehoirt by burghmeesters ende schepenen vander stede van Poperinghe
tdifferent voor hemlieden gheresen tusschen **de weduwe van Jaques Sheerjanssone**,
heescher by pandynghe ter eendere zyde
ende **Jan Daten**, verweerder ter andere

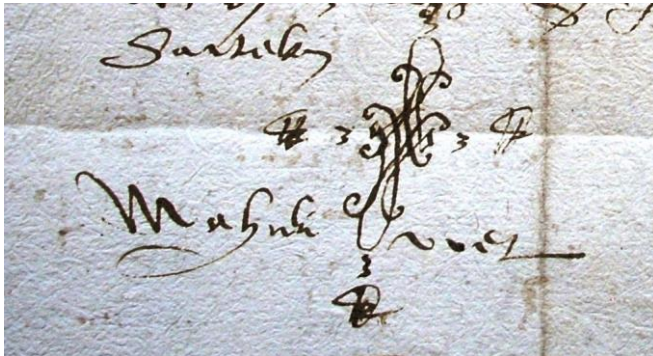
Op den heessch van xxiiij pond parisis tsjaers by rente vier jaeren verachttert,
danaff tlaetste ghefallen den xiiijde september xvc lxxxv –
ghezien de letteren vande confiscatie van de voorseide rente ende op al gelet hebbende,
ghewezen ende gheordonneert, wijzen ende ordonneeren mids desen,
den verweerdre op te brynghen ende by provisie ter greffie der voorseide stede
te consygneeren de voorseide vier jaeren losrente in questien ende consenteerende den
heescher de lichtunghe van dien op zeker,
ordonneerende den verweerder ten principiële zijn andwoorde te stellen by gheschifte ende
daernaer recht

Actum ten cuerghedynghe den xxide novembris xvc lxxxv
Jan Mazeman

Op de 8ste april 1585 –procedeerde Jan Daten tegen Eloy Moreel over een ‘baye hencxt
gekocht vande weduwe van Pieter De Bergh.

En er kwam nog een *ander proces tussen Jan Daten en Eloy Moreel* , over de Duune Elsten
waarbij Eloy geen pacht aan Jan betaalde als onderhuurder. Aangezien er eigenlijk 3
principale huurders waren, was de verwarring hierover begrijpelijk.
Eloy tekende zijn ‘schuldbekentenis’ als volgt:

Op het document waarop Eloy zijn verklaring noteerde, staat achterop ook het handteken van de baljuw van de stad Poperinge, Mahieu Voet

Jan beloofde Eloy dat hij nog 10 jaar de elsten ging kunnen huren

Ic, Jan Daten , beloove by desen te leveren in handen van Eloy Moreel, cause en actie hebbende den pachtbryef van **de Duune Elsten**

die ic Jan voorseid ghemeene ghepacht hebbe met Franchoy's De Vos ende

Franshoys Keerne, noch duerende eenen termyn van thien jaeren

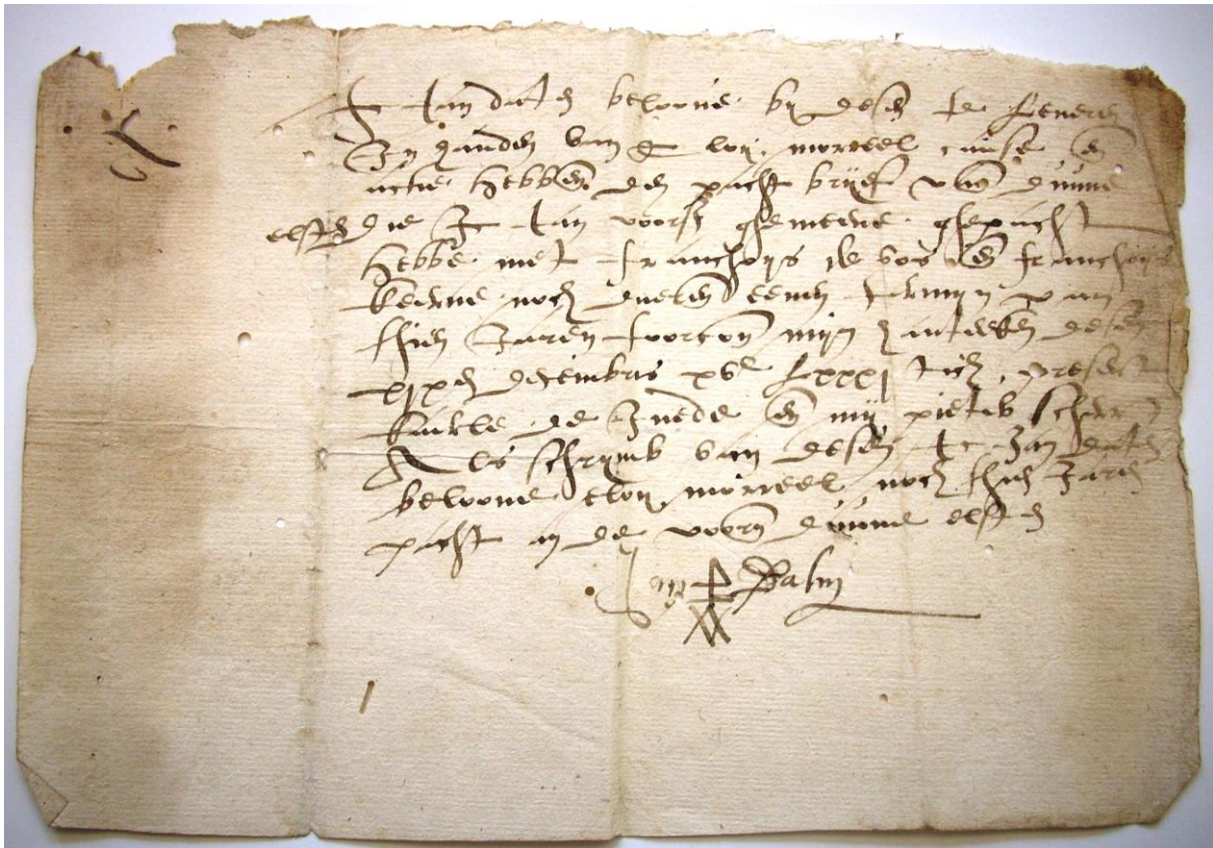
Toorconde myn hanteecken desen xix december xvc lxxx-tich

Present Caerle de Juede ende my, Pieter Scher

Als schryver van desen

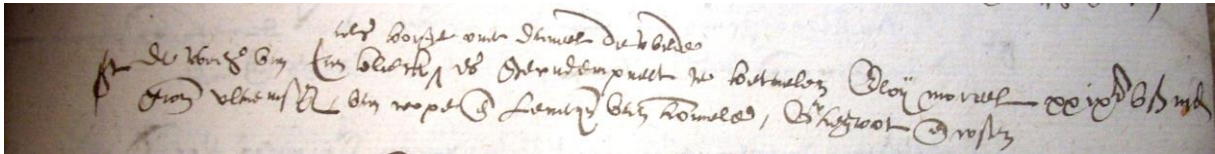
Ic jan Daten, beloove Eloy Moreel noch thien jaeren pacht vande voornoemde Duune Elsten

Jan Daten

7 december 1585 – Koop van hommelen - SAP 244

De weduwe van **Jan Blicke** als borge over **Daneel Dewede** es ghecondempneert te bethaelen Eloy Moreel xxix pond v schele iij deniers grooten vlaemsch van coope ende leveringhe van hommele – ghegroot ende kosten

14 december 1585 – Het sterfhuis van Jacob Melis - Processen - Nr. 14

In verband met het sterfhuis van Jacob Melis

Memorie van de goedynghe van **Jacob Melis** ende zyne huusvrouwe

Alvooren dat **Willem Vermeulen**

heeft gecocht een peerde jehens **Gabriel van Thuune**

twee a drie jaer dagh ende daerinne verbonden heeft de goedinghen van **Jacob Melis** ende zijn huusvrouwe doen ten tyden toebehoorende het welcke blycken zal by een registre van den greffier, est noodt.

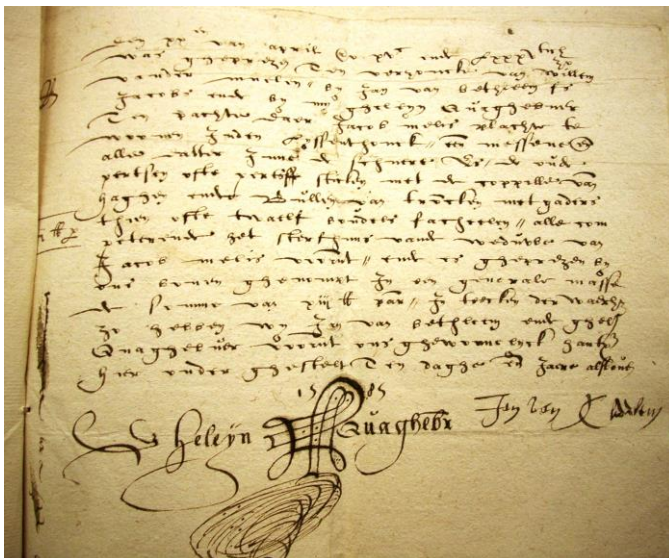
Item ten tweeden heeft Willem Vermeulene vercocht **Pieter Tavernier** eecken fasheelen van groote boomen ende die ghelevert die laegen an thommelhoff vande weduwe van Jacob Melis, de zelve fasheelen de voornoemde weduwe van Jacob Melis toegehoorende.

Item ten derden, dat de zelve Willem Vermeulene geperst heeft zyn hommele, gheperst met perssen vande weduwe van Jacob Melis ende de reste vercocht ende geborgen te zynen huuse

Item ten vierden dat Willem Vermeulene ghemerct heeft drie ofte vier gemeten lands om coorne te zaeyen met het mes – mest - dat de weduwe van Jacob Melis toebehoorde.

Item en heeft alsnu ter tydt gheene prys van zulcke goedynghe maer heeft in meeninghe prys te doen maken ende by dien het sterfhuus te abandonneeren ende wy sustineren ter contrarie.

Dit billet es overgeleyt voor burchmeesters ende schepenen vande stede van Poperinghe met den verbaelen heessch van **Christiaen Fobert** zoo hy procedeert heesschende jehens **Willem van Muelene**, zoo hy betrocken es verweerder ende copie verleent den zelve verweerder ter ordonnance van de wet den xiiiijde in december xvc lxxxv.

Den xxste van april xvc ende lxxxv tich was gheprezen ten verzoucke van Willem vander Muelene by Jan van Bethleem filius Jacobus ende by my Gheleyn Quaghebuer ten pachte daer Jacob Melis placht te woonen **inden Lyssenthouck**

eenen messene ende alle datter inne de schuere es, de oude pertsen ofte pertsch sticken met de coppille vande hagen ende bullen van troncken metgaders thien oft twaelf bondels facseelen – alle competerende het sterfhuus vande weduwe van Jacob Melis voornoemd –

ende is gheprezen by ons boven ghenompt in een generale massa de somme van xiiij pond paris

In teecken van waerheyt zo hebben wy **Jan van Bethleem ende Gheleyn Quaghebuer** voornoemt ons ghewoonelyck hanteecken onder ghestelt ten daghe ende jaere als boven 1585

14 december 1585 – Brouwketel - SAP 244

Jaquemine de wedewe van Pieter Butsaen

als hoir ende aeldynck van Pauwels Floor es ghecondempneert te bethaelen de wedewe van Lambrecht van Doene vij pond xiiij schele iij deniers grooten, van gheleenden ghelde omme de betaelinghe te doen vande randsoenen van de voornoemde wylen Sanders Floor, naer tbewys van cedulle onder de heescher ghebleven ende kosten

De selve inde zelve qualiteyt es ghecondempneert te bethaelen de voornoemde heescher is pond vi schele parisis van verschooten gelde in doncosten van de vercoopynghe van een brauketele – ghegroot op billet onder de heescher ghebleven ende kosten

21 december 1585 – Hommelpersen - SAP 244

Christaen Doom es ghecondempneert te bethaelen Jooris Visaige is pond sij schele iij deniers grooten vlaemsch van coope ende leveringhe van vc en L hommelpertsen – ghegroot op cedulle onder de heescher ghebleven ende kosten

23 december 1585 – De muren van het gasthuis geprezen – Los blad in Register SAP 244

Ter versoucke van de gasthuusmeesters ende Jan Beerteloot es by ons onderteekent, ghepresen alzulck materiael van steenen mueren als noch rechte staende op de erfve van de gasthuuse deser stede in de gasthuusstraete duer Jan Beerteloot voorseyt op ghetemmert ende zyn de zelve mueren by ons onderschreven ghepresen op de somme van twaelf ponden parisis - Torcnde ons hanteecken deser xvij decembris xvc lxxxv
by laste Joos de Beert
by laste Maerten van Losvelde
by laste Clays Michiel

Ghecertifieert by burchmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe den xxijde decembris xvc lxxxv
my toorconde J. Mazeman

23 december 1585 – Ratificatie door burgemeesters en schepenen - SAP 331

Smaendaeghs den xxij december 1585

Gheratiseert by burghmeesters ende schepneen deser stede den prys van zulcke materialen van steenen ende meuren als jeghenwoordelick noch rechte staen op derfve van de gasthuuse, daer Jan berteloot op temmert, in de gasthuusstraete, ghedaen by Joos de Buuzer, Clays Michiel ende Maerten van Losvelde, (op verzoek van de gasthuusmeesters ende de voornoemde Jan Berteloot) ter somme van twaelf ponden parisis – naer duytwysen vande billette van pryze onder de handteecken van de voornoemde drie pryzers in daten van de xvij de deser maend.

Interdict met verclaers van heesschere over Jan Jacobsson versus Jacques DeWorm,
verweerder – Camere 1585

Ick, Pieter Thooris, kenne wel ende deuchdelick ontfaen te hebben van Jan Jacobs, twee dobbel ducaten ende een leeuwe ende datte over zeeker coope van zes ofte zeven hondert olmen faesselen ligghende inde hofsteede daer Gaefer Vande Berghe nu woont, waerof den voornoemde coopere verschooten heeft ten lyfcoope drie pont parisis zonder payment – Torconde mijn hanteken hier onder ghestelt desen **3de maerte 1583** – ghedaen tot Dixmuude inden Baer

Een gouden leeuw van latere datum

Leeuwe: Benaming van verscheidende gouden munten, in navolging der fransche lions d'or, geslagen door verschillende Graven van Vlaanderen en andere vorsten.

Ich pieter thooris heere over de Dixmude
 ontfaen te gheboen van Jan Jacobsz twee dobbel ducaeten
 die Dordrecht / dat vnde ghehoort roepen van goud
 ofte goud goudert almen haestden liggende goud
 estende daer goudor hande bergende als wout /
 waerof den vnde roepen verfoecht goud by Dordrecht
 die pont xijr goudor goudment / leuende mijn goudes
 goud onder goudert dord 3 / maart 1583 / goudert tot
 goudmude foud boer

Pieter Thooris
 1583

Interdit met verclaers van heessche over ende van wegghen **Jan Jacobssone** heescher ter eenen
 Jeggens **Jaques Deworm**, verweerder, ter andere
 Voor eerweerde mijne heeren burchmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Interdit met verclaers van heessche over
 ende van wegghen Jan Jacobssone heescher
 ter eenen Jeggens Jaques Deworm
 verweerder, ter andere Voor eerweerde
 mijne heeren burchmeesters ende
 schepenen der stede van Poperynghe

Pieter Thooris
 1583

Alvooren duer gheweten ende ghepermitteert dat heesscher ghehoort heift jeggens eenen
Pieter Thooris wezende tsjaer binnen der stede van Dixmude ontrent medewyntere
 drieentachtentich tusschen de zelve een acht hondert olmen fascheelen ligghende inde pacht
 daer Gadifer vande Berghe ghewoont heift voor de somme te weten van twee dobbel ducaeten
 ende een gouden leeuwe in specien, metghaders drie ponden parisis ten besten, blyckende by
 zeker adiquit onder thandtecken vande voorseyde Thooris hier mede ghevoucht

Ende also den voorseyde verweerder belieft heift de voorseyde fascheelen te doen haelen by
 zijn cnaepe ende andere wezende in St. Jans kercke binnen deser stede omme hem daarmede
 te behelpen ende branden, heift den heescher de voorseyde verweerder alhier ghecommitteert
 tot restitutie vande voorseyde penninghen ten zuver verbaele procedure wiert de voorseyde
 heesscher gheadmitteert ter saecke

Tot difficatie de voorseyde fascheelen ghehaelt zijn by laste vande voornoemde verweerder
 believe mijne voornoemde heeren te examineeren de persoonen in marge off zij nyet wel
 indachtich zijn mede gheweist thebben met de ghene die de voornoemde fascheelen ghehaelt
 hebben vuter naeme vande voornoemde verweerder ende off hy verweerder de zelve niet

verbrandt heyft in zijn familie in Ste Obrechts coor binnen der voorseide kercke ende breder
zy danoff weten

Mids welcke concludeert ende tendeert ten fune dat by eerweerde heeren slutende difficatie
ende over recht gheeft ghewyst ende verclaerst werdt dat heesscher hem van de verweerder
met ghoeden cause becroont ende beclaecht heift over zulcx wordt de verweerder
ghecondmepneert inde betaelinghe van de voornoemde twee dobbel ducaeten ende gouden
leeuwe metghaders drie ponden parisis van lijfcoop ende inde costen van de vervolghe ter
tauxatie – biednede eedt daer die noodich behoorelick wordt

Over Jan Jacobsse heescher jegens De Worm verweerder gehooft den xviste mary xvc lxxxv
Present Bamelaere ende Moreel, schepenen

Jan Van Clichthove insetene cuerbroeder vande stede, temmerman van zijnen style, oudt lxj
jaeren of daerontrent, ...

Beleet ... op tijde artickel van sheren intendit ... deposeert bye ede dat de verweerder
wesende inder kercke van Sint Jans, heift gedaen haelen met peerde ende waeghene de
fasceelen staende op en pacht van Gadifer Vanden Berghe die by oick aldaer gebracht heift –
nyet wetende of de heescher de voorseide fasceelen te vooren gecocht hadde ofte niet

Ghehoort den xxijde maerty 1585 present Pieter Everaert ende Mahieu van Renynghe
schepenen

Willem de Rycke, filius Willems brauwere van zijnen style, oudt xxx jaeren oft daerontrent,
oirconde ghedaecht beleet ende gheexamnieert bye ede

op tijde artikkel van sheesschers intendit,

deposeert dat de verweerder heeft gedaen haelen binnen de kercke van Sinte Jans ende het
Obrecht choor ten aenzyene van de deposant,

de olmen fasceelen die stonden ter hofstede daer Gadiver vanden Bergh ghewoont heeft,
maer en weet niet wie die aldan toebehoorden, dan hy naederhandt verstaen heeft dat die
aengyngen desen heescher

Vincent van Bocchoult filius Jans geswooren ycker vande stede, oudt xxvij jaeren ofte
daerontrent, toirconde beleet ende bye ede geexamineert op tvoorseide ijde artikkel vande
intendit,

deposeert eens mede geweist thebbene ten hofstede van Gadiver vande Berghe

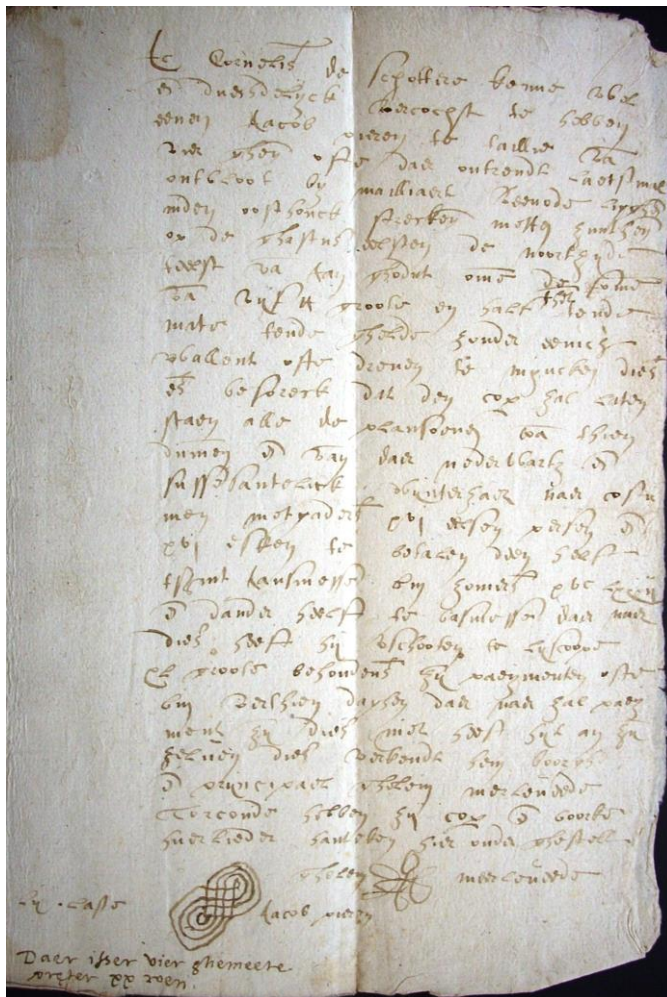
daer de verweerder dede haelen by zijnen knaepe met peerde ende waeghene een voer

fasceelen yepen, ende die gebracht in de Sint Jans Kercke daer de verweerder hem liet in Sint
Obrechts choor.

1585 – 1588 – Jan Sluizeman, schoolmeester te Poperinge -
--

Germain Schoonaert schrijft in zijn artikel over Jan Sluizeman (in de Liber amicorum Roger A. Blondeau – 1999): het onderwijs opstarten was ook een van de prioriteiten van het stadsbestuur.

De weinige kinderen die de laatste jaren in onze stad verbleven en die de leeftijd van twaalf jaar bereikt hadden, waren vermoedelijk nooit naar school geweest en waren volkomen analfabeet. De stadsschool op de hoek van de Overdam en de Elzenbruggestraat bevond zich in lamentele en bouwvallige toestand. Een zijmuur was ingestort en blijkbaar niet meer te

herstellen, want de muurbalken van de ruïne werden openbaar in verschillende partijen verkocht als brandhout. De kerkmeesters van Sint Jans stelden een woning in de Sint Janskruisstraat en zuiden van het kerkhof ter beschikking van het stadsbestuur om er de school te installeren. Het was een huisje van plak en stak, met een strodak en zonder de noodzakelijke voorzieningen.

In de kerkregisters vinden we de woning vermeld als *‘een huuseken in de Sint Janscruse, hebbende gheweest eertijds de refugie der paters Augustijnen en dat als van ouden tyden gebrocht is in een schole’*.

Vermits de Sint Bertinuskerk na plundering en een hevige brand in het hoogkoor dringend aan herstelling toe was, werd de Sint Janskerk het centrum van alle religieuze en schoolse bedrijvigheid. ... en men vroeg Jan Sluizeman of hij stadsschoolmeester van Poperinge wilde worden. Hij nam de job aan.

Hij bleef stadsschoolmeester tot in 1588 toen hij zijn ontslag kreeg.

Blijkbaar was niemand gebrand op deze job want het duurde nog tot mei 1589 vooraleer men een nieuwe schoolmeester vond. Toen kwam **Willem de Haene** van Nieuwkerke om de school terug op te starten.

Jan Sluizeman zette zijn carrière in Poperinge voort als notaris.

1585 - Verkoop van een taille – processen

Ik, **Cornelis de Schottere**,

kenne wel ende deugdelyck vercocht te hebben eenen **Jacob Pieren** de taille van vier ghemeten ofte daer ontrent laetsmael ontbloot by **Mailliaert Reenode**,

ligghende inden **Oosthouck**, streckende metten zuuthende op de Ghasthus Elsten, de noorthende t’elst van **Jan Ghodut**,

over de somme van vijf ponden grooten en half tzelve tende mate, tende ghelde, zonder eenen wallent ofte dreven te myucken,

dies is bespreck dat den copen zal laten staen alle de plansoenen van thien dumen ende van daer nederwaerts ende souffisantelick wynterzaet naer costumen,

metghaders xvj elsen persen ende xvj esken

te betalen deen helft tsint Jansmesse bin zomers xvc lxxxij ende dander helft te Baefmesse daer naer
dies heeft hij verschooten te lyfcoope xl groote behoudens zyn paeyementen ofte bin den thien daeghen daernaer zal payementen zyn
dies niet heeft hyt an zijn zelven
dies verkende hem vooght ende principael **Ghelein Merlevede**
toorconde hebben zy coper ende voocht huerlieder hanteken hieronder gehstelt
Ghelein Merlevede - Jacob Pieren
Daer isser vier ghemeten preter xx roeden

Het jaar 1585 - door Pauwel Heindericx -
--

De soldaten ende de arme borgers van Nieupoort ende Dixmuyde, liepen gedeurich op de prochien van dese Casselrie, die aen hunlieder steden naerst gelegen waren, om de hagen ende boomen af te cappen dier op de vague landen stonden.

Sy droegen ofte voerden dat hout naer hunne woonsten tot hunlieder behoef, ende ten laetsten bevonden ze hout te cappen en het op 't veldt tot coolen te branden en die alsdan te vercoopen. Daer mede deden zy veel houtgewas te niet.

Het magistraet van Veurnambacht, diergelicke houtcappingen willende beletten, dede clachte aen de gouverneurs ende aen de magistraeten der voorseyde steden, seggende, indien sy sulcx niet beletten, dat ze genootsaecht souden zijn dit bedrijf ten hove te laten kennen.

Dat misdrijf wiert daer door eenichsins belet.

Den uitslagh beantwoordde aen de verwachtinge: de opmerckinge van 't magistraet hadde het geseyde bedrijf niet alleen voor insicht, maer het trachtte een eynde te stellen aen de uitlooppingen der soldaten, die dickwijls meerder als hout namen: want het selve was alsdan soo goeden coop dat men daer voor bynae geen geldt en conde krijgen.

De ongebruyckte landerijen van 't **Houtlant** waren als bosschen volgewassen: het arm gemeente vont daerin groot voordeel; midts dat sy hun voor niet conden warmen, maer sy souden sich meer getroost hebben, indien de terwe soo dier niet was geweest ende dat sy meer geldt voor hunnen arbeydt hadden mogen winnen.

Buyten **de Oostendenaers** die van langst om meer de inwoonders der Caselrie vangden ende rantsoeneerden (waer door verscheyde vande rijckste lieden in vervael geraeckten), waerender vele vrijbuyters die, onder hunnen name, hunne handelwijse volgden.

Sy leyden de personen die sy conden krijgen, in de bosschen mede, ende deden de selve aldaer alle soorten van pijnen aen om hun geldt af te persen.

De wethouders, daer jeghens trachtende te voorsien, deden op de Veurnambachtschen dijck, cleene schansekens maecken, daer in sy eenich volck stelden, om wachte te houden ende den doortocht aen 't quaet volck te beletten.

Maer alsoo de streecke slecht bewoont was, conde men aldaer geene genoechsamen mannen stellen, waer door den vyandt noch alijdt middel vont om somwijlen behendichlick in de Casselrie te geraecken, aldaer eenige huysen ende hofsteden te branden ofte ander quaet te plegen om hun te dwingen om contributie te betalen.

Verstaen hebbende, dat den vyandt door Ypreambacht somwijlen op de anden hunner jurisdictie quam, sont het magistraet hunlieder vertegenwoordigers tot Ypre, om benevens de gesanten van 't gemelde ambacht, met de gone van Waesten ende Belle die door dat volck oock seer gequollen waren, raedt te houden tot de bevrijdinghe hunner streecke, jegens de swervende soldaten, landloopers ende vrijbuyters.

In die vergaderinghe wiertter besloten, dat men met gemeene beurse twintigh mannen op soude nemen, om de gewesten te doorwandelen, daer de quatdoenders hunnen doortocht namen, besonderlick langst de calsiede tusschen Ypre ende Waesten.